

KOKKOLAN KAUPUNKI

KIEPPI, KOKKOLAN LUONNON-
TIETEELLINEN MUSEO

VEIKKO SALKION LUONTOKOKOELMA
VILJO NISSISEN MINERAALIKOKOELMA
ARMAS JÄRVELÄN PERHOSKOKOELMA

TOIMINTAKERTOMUS 2023

1 HENKILÖSTÖ

Mari Mäenpää, museopedagogi/kokoelmien hoitaja	1.1.–31.12.2023
Merja Passoja, museoassistentti	1.1.–31.12.2023
Elina Viirre, museonvalvoja	15.6.–31.12.2023
Pertti Hyttinen, valokuvaaja	9.1.–8.3.2023, 13.3.–6.4.2023
Sinikka Flinck, harjoittelija	2.1.–7.5.2023
Linnea Sundström, kesätyöntekijä	29.5.–28.6.2023
Nanna-Serena Levijoki, kesätyöntekijä	29.6.–28.7.2023
Kasper Långbacka, kesätyöntekijä	1.–31.8.2023

Luontotyöryhmä:

Juhani Hannila, puheenjohtaja, Antti Tuominen, jäsen ja Hannu Tikkanen, jäsen.

Kävijämäärät: Avattu uudelleen 5.7.2023 **7660 kävijää**; 2018: 7607; 2017: 7256; 2016: 7044

Some (IG/FB) seuraajat 2023: **531/360**; 2022: 484/267; 2021: 460/214; 2020: 395/147

2 HALLINTO

Luontokokoelma Kiepin kokoelmaohjesääntö hyväksyttiin 7.4.2009. Luontokokoelma Kieppi on kulttuuri- ja nuorisotoimen lautakunnan alainen tulostulosyksikkö. (Päätös kulttuuri – ja nuorisotoimenlautakunta 9.11.2004 § 159)

Sivistystoimen organisaatiouudistuksessa 2017 kulttuuri- ja nuorisolautakunta yhdistettiin sivistyslautakuntaan. Kokkolan kaupungin uuden hallintosäännön tullessa voimaan (Kaupunginvaltuusto 23.1.2017 § 6) myös sivistyskeskuksen toimintasääntö uudistettiin. Sivistyskeskuksen toimintasäännössä Kieppi kuuluu suoraan sivistyslautakunnan alaisuuteen ja sillä on oma hallinto sekä oma talousarvio. (Päätös sivistyslautakunta 12.12.2017 § 79)

Lautakuntarakennetta arvioitiin uudelleen vuoden 2021 aikana valtuuston päätöksellä (16.8.2021 § 78). Sivistyslautakunta jaettiin kahteen erilliseen lautakuntaan: opetus- ja kasvatuslautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta. Sivistystoimen uudessa toimintasäännössä Kieppi on erillinen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisuuteen kuuluva palveluyksikkö, joka harjoittaa luonnontieteellistä museotoimintaa. (Päätös sivistyslautakunta 14.12.2021 § 148) Toimintasääntö astui voimaan 1.1.2022.

Museopedagogi vastaa Kiepin toiminnasta ja kehittämisestä. Museopedagogi Mari Mäenpää toimii samalla myös kokoelmien hoitajana. Hänen esimiehensä on sivistysjohtaja. Museopedagogin tehtävänä on sivistysjohtajan päätöksen mukaan:

- seurata Kiepin toimialaan kuuluvan luonnontieteellisen museo- ja näyttelytoiminnan kehitystä ja tehdä toimintaa koskevia kehittämis ehdotuksia yhdessä luontotyöryhmän kanssa

- osallistua talousarvion valmisteluun Kiepin osalta sekä seurata ja arvioida talousarvion toteutumista
- vastata Kiepin näyttely- ja tutkimustoiminnasta
- vastata Kiepin kokoelmien hoidosta
- vastata Kiepin julkaisuista ja tiedotustoiminnasta
- vastata ympäristökasvatuksesta ja asiakaspalvelusta sekä yhteistyöstä
- toimia Kieppiä koskevien asioiden valmistelijana
- raportoida Kiepin toiminnasta sivistysjohtajalle lautakunnalle tehtävän raportoinnin yhteydessä
- hyväksyä Kiepin laskut. Hänen estyneenä ollessaan laskut hyväksyy sivistysjohtaja.

Museoassistentin tehtäviin kuuluu Kiepin asiakaspalvelu, opastukset, osallistuminen työpajojen suunnitteluun ja toteutukseen, toimistotehtäviä sekä muut annetut tehtävät.

Museovalvojan tehtäviin kuuluu asiakaspalvelu ja aukipito viikonloppuisin sekä muut annetut tehtävät.

Luontotyöryhmä: Museopedagogilla/kokoelmien hoitajalla on apunaan luontokokoelman hoitoa, ylläpitoa ja kehittämistä koskevissa asioissa asiantuntijatyöryhmä; luontotyöryhmä.

3 NIMI JA TILAT

3.1 KIEPIN NIMI

Luontokokoelma Kiepin nimi muutettiin 15.5.2012 (Kulttuuri- ja nuorisotoimen lautakunnan päätös § 48) seuraavasti: **Kieppi, Kokkolan luonnontieteellinen museo**. Kokoelmien nimet säilyvät ennallaan: Veikko Salkion luontokokoelma, Viljo Nissisen mineraalikokoelma sekä Armas Järvelän perhoskokoelma.

Kieliversiot:

Kieppi, Kokkolan luonnontieteellinen museo

Kieppi, Karleby naturhistoriska museum

Kieppi, Kokkola Museum of Natural History

Veikko Salkion luontokokoelma

Veikko Salkios naturaliesamling

Veikko Salkio's Natural History Collection

Viljo Nissisen mineraalikokoelma

Viljo Nissinens mineralsamling

Viljo Nissinen's Mineral Collection

Armas Järvelän perhoskokoelma

Armas Järveläs fjärilsamling

Armas Järvelä's Lepidoptera Collection

3.2 KIEPIN AVAAMINEN UUDELLEEN

Kiepin tilojen vastaanottokokous pidettiin 9.12.2021. Kieppi muutti uusiin tiloihin ennen joulua. Kokoelmien siirto ja tilojen kalustaminen tapahtuivat kevään 2022 aikana. Näyttelyt rakennettiin vitriini kerrallaan; samalla näytteet tarkistettiin, valokuvattiin ja niiden nimilaput uusittiin. Luontokokoelman nisäkkäiden ja lintujen alustoja uusittiin sammalia ja jäkäliä vaihtamalla.

Kieppi avattiin uudelleen yleisölle 5.7.2023, kun pääosa näyttelyistä oli valmiina. Pelkästään heinä-elokuussa Kiepissä vieraili 5150 kävijää. Avaamisen jälkeen näyttelyitä rakennettiin maanantaisin museon ollessa suljettuna. Kun viimeiset mineraalivitriinit sekä Veikon työhuone -näyttely valmistuivat, pidettiin viralliset avajaiset 11.10.2023. Vieraita oli 55.

4 KOKOELMAT

4.1 VEIKKO SALKION LUONTOKOKOELMA

Veikko Salkion luontokokoelma on valtakunnallisesti arvokas luonnonhistoriallinen kokoelma ja sillä on huomattava merkitys niin luonto- ja ympäristökasvatuksessa kuin matkailullisesti. Kokoelma on Veikko Salkion (1912–2006) elämäntyönä syntynyt yhtenäinen kokonaisuus. Veikko Salkion tavoitteena oli herättää kiinnostus luontoon ja luonnonsuojeluun tuomalla pala luontoa esille kokoelmassaan, jossa se olisi myös tulevien sukupolvien nähtävänä. Kiepin tehtävänä on tallentaa näytteitä ja havaintoja luonnosta, seurata alansa tutkimustoimintaa ja tiedottaa siitä sekä järjestää näyttelyitä. Kieppi tekee yhteistyötä eri toimialojen, koulujen, laitosten sekä alan harrastajien ja tutkijoiden kanssa. Toiminnan painopisteenä on kokoelmien hallinnoiminen ja hoito sekä luonto- ja ympäristökasvatus.

Lautakunnan päätöksen mukaan Kokkolan kaupungin omistama Veikko Salkion luontokokoelma säilytetään yhtenäisenä siten, ettei siihen yhdistetä muiden täyttäjien töitä. (Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta 17.9.1997 § 31). Kaikki näytteet ja alustat ovat pääosin Veikko Salkion tekemiä. Kokoelma koostuu Veikko Salkion Kokkolan kaupungille lahjoittamasta luonnonhistoriallisesta kokoelmasta sekä hänen siihen tekemistään täydennyksistä, ja lisäksi luontokokoelmaan lahjoitetuista erillisistä luonnontieteellisistä kokoelmista ja näytteistä, jotka Veikko Salkio on siihen liittänyt. (Lahjakirja § 1555/1980). Kaupunki osti Veikko Salkiolta sarvi- ja kallokokoelman sekä pyyntivälinekokoelman 7.11.2000. (KH 21.6.1999 § 414). Ilkka Salkio lahjoitti aiemmin talletussopimuksella Veikko Salkion luontokokoelmaan liitetyn kokoelman Kiepin, Kokkolan luonnontieteellisen museon omistukseen (Lahjoitussopimus 17.1.2018). Kokoelmaan kuuluu huomattavia fossiilinäytteitä sekä muita luontonäytteitä, luontokirjallisuutta ja arkistomateriaalia sekä pyyntivälineitä. Näytteet on luetteloitu ja kuvattu.

Veikko Salkion kokoelmat ovat jakaantuneet kahteen osaan, Kokkolan kaupungin omistama Veikko Salkion luontokokoelma sekä Rovaniemen kaupungin omistama kokoelma. Kiepissä sijaitseva Kokkolan kaupungin omistama kokoelma jakaantuu seuraaviin osa-alueisiin:

- Suomalaiset nisäkkäät ja linnut (pienoisdioraamat)
- Sarvikokoelma
- Kallot ja luut
- Pyyntivälineet ja perinteinen metsästyskulttuuri
- Linnunmunat
- Fossiilit sekä erikoiset luonnonmuodostumat ja epäsäännöllisyydet
- Ulkomaiset näytteet (voivat olla mitä hyvänsä edellä mainittuja ryhmiä)
- Arkistomateriaali, kirjallisuus

Kiepillä on luonnonsuojelulain 40 §:n ja 49 §:n mukainen poikkeuslupa rauhoitettujen lajien hallussapitoa koskevista rauhoitussäännöksistä (päätös VARELY/1442/2021).

4.1.1. KOKOELMAN HOITO JA LUETTELOINTI

Veikko Salkion kokoelmien esillepano aloitettiin nisäkkäistä ja linnuista. Samalla näytteet kuvattiin ja niiden nimilaput uusittiin. Useita näytealustoja jouduttiin uusimaan (sammaleet, jäkälät, ym. kasvillisuus). Vuoden loppuun mennessä esillepano saatiin valmiiksi tähdellä merkityistä osioista, kahdella tähdellä merkityt saatiin valmiiksi jo vuonna 2022.

Luontokokoelma

**Nisäkkäät 129 näytettä: esillä olleet 124 näytettä tarkistettu, varastossa olleet 5 näytettä menetetty.

*Linnut 536 näytettä: esillä olleet 506 näytettä tarkistettu, varastossa olleista näytteistä 4 löydetty ja puhdistettu, 26 menetetty.

*Hirvieläinten sarvet ja kallot: esillä olleet sekä varastosta pelastetut 680 näytettä puhdistettu. Näistä 230:lle tehtiin jatkotoimenpiteitä. Varaston 174 näytettä menetetty.

**Suomalaisten nisäkkäiden kallot ja lintujen rintalastat 145 näytettä: esillä olleet 126 näytettä puhdistettu, varastossa olleista näytteistä 2 löydetty ja puhdistettu, 17 menetetty.

**Pyyntivälineet 153 näytettä: esillä olleet 56 näytettä puhdistettu. Varaston 97 näytettä menetetty. Muut luetteloidottomat pyyntivälineet luetteloitu.

**Linnunmunat 1216 näytettä: esillä olleet 150 sekä kaikki tulipalon jälkeen hirsirakennuksesta pelastetut 880 näytettä puhdistettu ja siirretty puhtaisiin laatikoihin. Varaston 186 näytettä menetetty. Muut luetteloidottomat pesät luetteloitu.

Ulkomaiset näytteet: esillä olleet sekä varastosta pelastetut 144 näytettä tarkistettu ja tarvittaessa puhdistettu. Varaston 38 näytettä menetetty. Luettelointi kesken.

*Fossiilit ja pseudofossiilit 283 näytettä: esillä olleet 215 näytettä tarkistettu, varastossa olleista näytteistä 26 löydetty ja puhdistettu, 42 menetetty.

Varastonäytteet: varastosta olleet luetteloimattomat näytteet on listattu ja valokuvattu. Varastonäytteisiin kuuluu mm. esitetyt lintuja ja niiden osia kuten höyheniä, nisäkkäitä ja niiden osia kuten nahkoja, puupötkelöitä, näytealustoja ja kääpiä, kiviä, pseudofossiileita ja fossiileita.

Veikko Salkion arkisto

Veikko Salkion arkistoon kuuluvat kirjeenvaihto, sisällön mukaan järjestetty materiaali, lehtileikkeet, valokuvat, video- ja äänitallenteet, hallinnolliset asiakirjat, muita asiakirjoja ja aineistoa, kirjallisuus ja aikakausjulkaisut.

4.1.2. MUU TOIMINTA

Koivu ja tähti -näyttely

12.10.2023–11.2.2024

Irene Välimäki

Kaikenlaiset talventörröttäjät, koiranputket, pystyyn kuivuneet puutarhakukat, kahisevat, moniväriset haavanlehdet. Kaikki kovin hauraita kosketukselle, mutta kuitenkin vahvoja vastustamaan tuulta ja tuiverrusta. Kaikki niin visuaalisesti kauniita, mutta niin katoavia, särkyviä ja haavoittuvaisia. Vaikka taiteilijana tuntee suurta nöyryyttä, ovat kaikki kauniit 'materiaalit' niin houkuttelevia, että on vaikea vastustaa kiusausta yrittää tallentaa niiden herkkyyttä ja katoavuutta, jollain itselle sopivalla tavalla.

Koivu ja tähti -näyttelyn nimi juontaa siitä, että töiden materiaalit on kerätty kotipihasta, mökkirannasta ja tutuilta metsälenkeiltä. Tutuista ja turvallisista paikoista, missä luonto ympärivuotisesti ja alati muuttuvana ilahduttaa. Pihaa ja mökkirantaa myös hoidetaan, siksi on luontevaa 'kierrättää' materiaaleja. Teosten materiaalit ovat hauraita ja särkyviä, hyvällä pidolla ikuisia, kuten asuinympäristömmekin.

Irene Välimäki on kokkolalainen tekstiilitaiteilija, jonka työhuone sijaitsee Kokkolan Vanhalla kaupungilla, Neristanissa. Välimäki työskentelee vapaana taiteilijana. Hän toimi Taito Keski-Pohjanmaa ry:n toiminnanjohtajana 15 vuoden ajan. Välimäelle myönnettiin Suomen Kulttuurirahaston Keski-Pohjanmaa rahaston Kulttuuripalkinto vuonna 2022.

Välimäelle omimpia materiaaleja ovat erilaiset langat, lähinnä pellava-, villa- ja metallilangat. Tekotavat ovat käsityömäisiä, välineinä lanka, neula tai esimerkiksi kangaspuut. Välimäen isoja ryijy- ja kirjontatekniikoilla toteutettuja teoksia on mm. Valtion taideteostoimikunnan tilaamana Suomen suurlähetystöissä Budapestissa ja Tokiossa. Kokkolassa teoksia on mm. kaupungin kirjastossa ja Kokkolan Poliisilaitoksen aulatilissa.

Leiskaus! Lasten taide- ja kulttuurimessut

11.11.2023 klo 11–14 Isokylän koululla. Kiepin ”Ilves vieköön” luontopajassa pääsi tutkimaan erilaisia mineraaleja ja tunnistamaan kasveja. Lisäksi sai pelata luontoaiheisia pelejä sekä kuvauttaa itsensä ilveksen kanssa ”metsässä”. Pajassa vieraili n. 100 kävijää.

Lahjoitukset

Kimmo Kallama lahjoitti 11 ltk perhosia ja 3 ltk muita hyönteisiä Kiepin opetuskokoelmaan. Näytteet seulotaan läpi ja hyväkuntoiset säästetään Ötökkä-näyttelyä varten.

Liisa Hongell lahjoitti Harri Hongellin aineistoa: kirjallisuutta, havaintovihkoja ja sekalaisia luontonäytteitä. Kirjojen luettelointi on aloitettu ja se säilytetään omana kokonaisuutenaan.

4.2 VILJO NISSISEN MINERAALIKOKOELMA

Viljo Nissisen mineraalikokoelma ja Veikko Salkion luontokokoelma yhdistettiin yhdeksi tulosityksiköksi (Kulttuuri- ja nuorisotoimenlautakunnan päätös 15.4.2008 § 50). Päätöksen mukaan kokoelmilla on yhteinen vastaava kokoelmanhoitaja.

Kokkolalainen keräilijä Viljo Nissinen (1914–2000) on luonut Kokkolassa Kiepissä sijaitsevan mineraalikokoelman. Hän järjesti näytteet mineraalien koostumukseen perustuvan luokittelun mukaan. Hänelle oli myös tärkeää näytteiden kauneus, virheettömyys ja mineraalin erilaisuus löytöpaikasta johtuen. Hänen tavoitteenaan oli kerätä kaikki maailman mineraalit.

4.2.1 MINERAALIKOKOELMAN HOITO JA LUETTELOINTI

Mineraalit 1513 näytettä tarkistettiin ja/tai puhdistettiin tulipalon jälkeen. Kaikki näytteet valokuvattiin vuonna 2022. Näyttelyt rakennettiin pääosin keväällä 2023, viimeiset vitriinit valmistuivat syksyllä ennen avajaisia. Samalla uusittiin nimilaput.

Varastonäytteet: opetuskokoelmiin kuuluvat mineraalit ja kivilajit on puhdistettu, kuvattu ja luetteloitu.

4.2.2 MUU TOIMINTA

Kivipihan rakentaminen

Kiepin kivipihan rakentaminen toteutui syksyllä 2022. Kivipihassa esitellään Keski-Pohjanmaan kallioperän yleisiä kivilajeja ja Suomen geologisia erikoisuuksia. Näyttelyä täydennettiin vuonna 2023 kivilajikyltein ja posterein. Kokonaisuudesta laadittiin myös verkkonäyttely.

Kokkolan kivikerho

Kiepissä toimiva **Kokkolan kivikerho** perustettiin 2.9.2010 yhteistyössä kokkolalaisten kiviarrastajien kanssa. Kivikerhon tavoitteena on tutustuttaa kerholaiset Suomen ja erityisesti Keski-Pohjanmaan kiviin, kivilajeihin, mineralogiaan ja geologiaan. Samalla kiviarrastajat ja asiasta kiinnostuneet tutustuvat toisiinsa. Malmien etsintä, koru- ja jalokivien työstö, kivien käyttökohteet, kivikokoelmat, kiviretket kuuluvat myös ohjelmaan.

Vuoden 2023 kivikerhon kokoontumiset:

Kokkolan Kivikerho kokoontuu jälleen usean vuoden jälkeen. Kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita mukaan torstaina 2.11.2023 klo 17.00. Museopedagogi Mari Mäenpää kertoo Kiepin pihaan valmistuneesta kivilajinäyttelystä. Lisäksi tutustutaan uuteen Kieppiin ja suunnitellaan tulevaa vuotta. Vapaa pääsy, tervetuloa!

KIVI SJHY:n jäsenlehti

Viljo Nissisen kokoelmasta julkaistiin juttu Suomen Jalokiviharrastajain Yhdistyksen jäsenlehdessä KIVI 4/2023. Teksti ja kuvat: Ismo Hellsten ja Kieppi, Kokkolan luonnontieteellinen museo. Viljon näyte fluoriapofylliitti valittiin lehden kansikuvaksi.

4.3 ARMAS JÄRVELÄN PERHOSKOKOELMA

Kokkolan kaupunki päätti ottaa vastaan Armas Järvelän perhoskokoelman 28.4.2003 § 242. Museotoimenjohtajan päätöksellä 8.8.2008 perhoskokoelma siirrettiin K. H. Renlundin museosta luontokokoelma Kieppiin, jossa se säilyi erillisenä, yhtenäisenä kokoelmana.

Kaarlo Armas Järvelä (1918–2002) oli syntynyt ”Kivikankhalta”, Kaustisen Varilan kylästä. Hänen mielisimpia harrastuksiaan oli Suomen perhosten keräily ja tutkimus, joka alkoi systemaattisesti vuonna 1960. Järvelä liittyi Suomen Perhostutkijain seuraan (SPS). Järvelän löytämiin perhosiin kuuluu muutamia harvinaisuuksia, joita on Suomessa tavattu vain pari kertaa.

4.3.1 PERHOSKOKOELMAN HOITO JA LUETTELOINTI

Perhoskokoelman näyttelyt aloitettiin jälleen kaikkein tutuimmista Suomen päiväperhosista. Näyttelyyn laadittiin lajilistat ja myös aiemmin kirjoitetut lajiesittelyt tarkastettiin.

Perhoskokoelman näytemäärä laskettiin v. 2017 aikana, luettelointi aloitettiin v. 2018. Kesätyöntekijät jatkoivat pikkuperhosten luettelointia. Perhosten kuvaaminen on myös aloitettu.

Näyte	Lajimäärä	Yksilömäärä
PÄIVÄPERHOSET	112	1128
KIITÄJÄT JA KEHRÄÄJÄT	105	928
YÖKKÖSET	363	2952
MITTARIT	285	2624
ULKOMAALAISET		729
MIKROT	>834	4550
MUITA HYÖNTEISIÄ JA KOTELOITA		1518
SEKALAISET; ERI RYHMISTÄ		6602
Yht.	>1706	21044

Suomen päiväperhoset: luetteloitu 2018, tarkistettu 2020, julkaistu 2021, kuvattu 2023.

Suomen kiitäjät ja kehrääjät: luetteloitu 2018, tarkistettu 2020, julkaistu 2021, kuvattu 2023.

Suomen yökköset: luetteloitu 2019 ja 2020, tarkistettu 2020, julkaistu 2021, kuvattu 2023.

Suomen mittarit: luetteloitu 2019, kuvattu 2023.

Suomen mikrot (2379 näytettä): n. 90% luetteloitu vuosina 2021–2023.

Lisäksi suomalaisista perhoslajeista on kirjoitettu esittelyt ryhmittäin.

Kokoelmien tietojen digitoimisen tavoitteena on kokoelmien tiedonhallinta sekä tietojen ja kuvien saatavuus GBIF:ssä (Global Biodiversity Information Facility) sekä Laji.fi:ssä (ent. Kotka-kokoelmienhallintajärjestelmä / Luomus). Kaikki perhoskokoelman tarkistetuttujen näytteiden tiedot on viety Laji.fi:n tietokantaan (24 % kokonaismäärästä). Jo aiemmin tietokantaan on viety Veikko Salkion luontokokoelman nisäkkäiden, lintujen ja sarvikokoelman tietoja. Aineistotietopyyntöjä Kiepille tuli vuonna 2023 **47 kpl** (2022: 20 kpl, 2021: 13 kpl, 2020: 6 kpl).

4.3.2 MUU TOIMINTA

Kimalaisseuranta

Kieppi aloitti Suomen ympäristökeskuksen koordinoimassa kimalaisseurantapilotissa vuonna 2020. Pölyhyöty-hanke on jatkunut vuosittain, ja seuranta kestää toukokuusta syyskuuhun. Kieppi laski kimalaisia omalta linjaltaan vuonna 2022: 66 yksilöä, vuonna 2021: 232 yksilöä ja 2020: 151 yksilöä. Kesällä 2023 Kieppi ei osallistunut seurantaan tiiviin näyttelynrakennuksen sekä museon avaamisen vuoksi. Tavoitteena on jatkaa seurantaan vuonna 2024.

Pölyhyöty-hankkeen taustalla on globaali huoli pölyttäjien määrän vähenemisestä. Hankkeen tavoitteena on mm. koota yhteen tietoa tärkeimpien pölyttäjähönteisryhmien kantojen muutoksista Suomessa. Lisätietoja hankkeesta ja raportti viime kesän seurantatuloksista löytyy PÖLYHYÖTY -hankkeen verkkosivulta: <https://www.syke.fi/hankkeet/polyhyoty>